

Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service

Turvapaikanhakijaperheiden elämä Oulun vastaanottokeskuksessa

Kriisi- ja perhetyöntekijä
Kaisa Kantola

Vastaanottolain mukaiset palvelut

Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupanuhrin tunnistamisesta ja auttamisesta (17.6.2011/746)13§:

- Majoitus
- Vastaanotto- ja käyttöraha
- Sosiaalipalvelut (rajoitukset)
- Terveyspalvelut (rajoitukset)
- Tulkkaus- ja käännöspalvelut
- Työ- ja opintotoiminta
- Eriytynen huomio: lapsen etu ja haavoittuvassa asemassa olevat turvapaikanhakijat

Yleinen mielenterveyttä edistävä työ

- 1) Turvallinen toimintaympäristö
- Toiminta vastaanottokeskuksessa
  - - Yksikön tunneilmapiiri (sanaton viestintä, tervehtiminen, "tunnetartunta")
  - - Asiakaskyselyn tulokset: turvallisuuden tunne kärjessä vuodesta toiseen
  - - Työntekijöiden turvallisuuden takaaminen
- **Jos turvallisuuden tunnetta ei ole, kaikki muu työ on turhaa!**
- 2) Sääntöjen läpikäyminen ja noudattaminen
  - - Toiminnan ennakoitavuus, vastuu ja valta tasapainossa
  - - Välitön puuttuminen sääntöjen rikkomiseen, laittomuuksiin ja uhkiin
- 3) Asiakkaiden hyvä ja tasapuolinen kohtelu
  - - Arvostava kohtelu, vaikka jouduttaisiin rajoittamaan
- 4) Laadukkaat lainmukaiset palvelut
- 5) Mielekkään toiminnan järjestäminen
- **= LUOTTAMUS TYÖNTEKIJÖIHIN JA HENKILÖKUNTAAN**

Yleinen kriisi- ja traumatyö

- Kokonaisvaltaista työtä ja vaatii jokaisen vastaanottokeskuksen asiakastyötä tekevän työntekijän kouluttamista. Työntekijöiden tulee tuntea perusasiat erilaisista kriiseistä ja ihmisen käyttäytyminen kriisien keskellä, sota- ja kriisialueiden väkivallasta, traumaoireilusta ja vakauttamismenetelmistä
- Oulun vastaanottokeskuksessa koulutettiin koko asiakastyötä tekevä henkilöstä kriisi – ja traumatyöhön vuosien 2010 – 2012aikana -> Näkyy käytännön työssä : asiakkaiden kokonaishyvinvoinnin havainnointi, tunnistaminen, raportointi ja moniammatillinen tiimityö
- Tavoitteena tukea ja kannatella asiakasta kriisissä sekä auttaa selviytymään arjessa traumaoireiden kanssa
- Psykologisen ensiavun koulutuksia vuosina 2016 – 2017, jatkuu edelleen
- -> Psyyyke- hanke alkamassa

Perheiden ja pariskuntien kanssa työskentely

- Lapset puheeksi – työmenetelmä käyttöön vuonna 2014, nyt kehittämishanke (LP kaikkiin vastaanottokeskuksiin, manuaali vastaanottokeskustyöhön)
- Lapset huomioidaan vastaanottotilanteessa, oma tarvikereppu
- Syntymä vastaanottokeskuksessa: äidille turvallinen synnytyskokemus (Doula ensi- ja turvakodin kautta, oma äitiyspakkaus, 24/7 työntekijä jolta voi pyytää apua)
- Pelastakaa Lapset ry:n lapsiystävällinen tila – toiminta 2 x viikko
- Psykososiaalinen tuki: vanhemmille tarjottavat tukikeskustelut, kädestä pitäen opastaminen lasten hoidossa (kaikki työntekijät), kieliryhmittäin järjestettävät vanhempien keskusteluryhmät
- Sisäisen huolen – ilmoitus lomake ja selkeä työskentelymalli lastensuojelutilanteissa
- Vanhempia ohjataan suojaamaan lasta prosessin ahdistavilta puolilta - > lasten kuullen ei jaeta aikuisten huolia.

Kriisi- ja traumatyö Oulun vastaanottokeskuksessa

- Lyhytterapiaotteella tapahtuva tuki: moniammatillinen asiakastiimi arvioi erityisen tuen tarpeessa olevat asiakkaat, joille tarjotaan tukikeskusteluja. Keskustelut yleensä 1 x vko. Jos aloitetaan riittävän ajoissa, voidaan selvitä lyhyelläkin tukijaksolla
- Kriisiasiakkaat heti suoraan, kenen tahansa työntekijän ohjaamana
- Psykologisen ensiavun antaa tulkatusti myös vuorossa oleva ohjaaja
- Normaalin arjen rakentaminen yhdessä asiakkaan kanssa (suomenkielen tunnit, vapaaehtoisten järjestämä muu toiminta) PÄIVÄRYTMIN merkitys keskeinen
- Tuetaan asiakkaan itsenäistä toimintaa ja selviytymistä, pois uhrin roolista -> Työntekijä ei saa ylihoivata asiakasta kyvyttömäksi huolehtimaan itsestään! Korostetaan toimivia puolia
- Vakauttamistyö: helppoja keinoja asiakkaalle saavuttaa itsehallintaa suhteessa traumaoireisiin . Asiakkaan kanssa jäsennyistä sen suhteen, mihin voi vaikuttaa ja mihin ei – itsehallintaa omaan elämään

Kriisi- ja traumatyö perheiden ja pariskuntien kanssa

- Miten kriisit ja traumat vaikuttavat parisuhteeseen ja miten työskennellä pariskuntien kanssa?
- - Seksuaaliseen väkivaltaan liittyvä häpeä, puolisoiden keskinäiset salaisuudet, mahdollinen epäluottamus sekä puolisoa että omaa etnistä ryhmää kohtaan.
- Tavoitteena (ei ehkä toteudu koskaan): traumatisoitunut asiakas voi jossakin vaiheessa keskustella puolison kanssa vaikeista asioista. Edellyttää työskentelyä myös ei-traumatisoituneen puolison kanssa (psykoedukaatio traumaattisten tapahtumien vaikutuksesta ihmiseen yleensä)
- -> Mahdollinen yhteistapaaminen (hyvin ennakoivasti valmisteltu molempien kanssa, mistä voi puhua, mistä ei) Parisuhteen oltava riittävän turvallinen, ei väkivaltaa , ei erouhkaa
- -> Mitä maassa / alueella tapahtui yleisellä tasolla. Tärkeintä käydä läpi vaikeiden kokemusten seurauksia arkiseen elämään nyt, ja miten oireita voisi helpottaa

Vanhemmuudesta

- Miten traumat ja kriisit vaikuttavat vanhemmuuteen ja miten auttaa vanhempia toimimaan lastensa kanssa niin, että oireet haittaisivat vanhempisuhdetta ja lapsen elämää mahdollisimman vähän?
- Miten auttaa vanhempia auttamaan lapsiaan, jotka ovat altistuneet traumakokemuksille?
- Turvallisen arjen merkityksestä puhuminen
- Lapset puheeksi – keskustelu / -neuvonpito
- -> Arjen toimivien asioiden huomioiminen ja tukeminen, vaikka elämäntilanne onkin vaikea

Lähde:

Sirpa Rönkkömäki (2018)

Selvitys vanhemmuuden haasteista sekä auttamisen mahdollisuuksista vastaanottokeskuksessa.

Maahanmuuttovirasto

Maahanmuuttoviraston nettisivuilla

- www.migri.fi

Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service

**TURVAPAIKKA-,
MAAHANMUUTTO- JA
KOTOUTTAMISRAHASTO**

Euroopan unionin tuella

Kiitos

Turvapaikanhakijaperheiden elämä Oulun vastaanottokeskuksessa